

Károli Gáspár Református Egyetem
Gazdaságtudományi, Egészségtudományi és Szociális Kar
Életmód és Testkultúra Intézet

ÚTMUTATÓ
A SZAKDOLGOZAT ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

**Rekreáció és életmód BSc alapképzési szakon (2024/2025. tanévtől
felvett hallgatók részére)**

v.01

I. Bevezetés

A szakdolgozat olyan jelentős volumenű, önálló szakmai munkán alapuló tanulmány, amelynek témáját a szaktanszék/intézet, illetve a hallgató kezdeményezésére a látogatott szak tudományterületéről jelölik ki. Tükrözi a hallgató tájékozódását a témára vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalomban, valamint szakmai ítélőképességét az eredmények elemző, kritikai és összegző áttekintése során. A tényfeltárás és/vagy az értelmezés területén szakmailag értékelhető új eredményt nyújt, és ilyen módon dokumentálható, hogy a hallgató elsajátította és alkalmazni tudja a tudományterület fogalmi eszközeit és módszereit (TVSZ, 77. § (1)).

A szakdolgozatok elkészítése során minden szak esetében mérvadó az egyetemi követelményrendszer (TVSZ, 77. §), illetve a kari kiegészítések. A következő útmutató az ÉTI rekreáció és életmód szakjához benyújtásra kerülő szakdolgozatok és beadandó dolgozatok elkészítéséhez kíván segítséget és támpontokat nyújtani, valamint a szakdolgozattal kapcsolatos követelményeket rögzíti. Az ebben a dokumentumban írottak nem csupán ajánlások, ezeket a formai és tartalmi előírásokat követni szükséges a szakdolgozatokban. Nem célja ennek a dokumentumnak teljes körű tájékoztatást nyújtani a szakdolgozatokkal kapcsolatban, a további információkat megtalálják az egyetemi, a kari és az intézeti honlapokon.

A szakdolgozat megírása során a hallgatónak mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy megváltoztasson minden olyan adatot, amelyek feltüntetése sértené harmadik személyek jogos gazdasági érdekeit vagy személyiségi jogait (TVSZ, 77/A. §). Amennyiben a szakdolgozat tartalma nem teszi lehetővé, hogy az adatokat megváltoztassák, úgy a szakdolgozat leadási határidejét megelőző 30. napig a hallgató kérheti a Tanulmányi Bizottságtól annak titkosítását. Kérelemhez csatolni kell a konzulens nyilatkozatát, miszerint az abban szereplő adatok teljes körű megváltoztatása esetén is beazonosíthatóak lennének azok a harmadik személyek, akik védelmében a szakdolgozat titkosítása indokolt. A titkosítási kérelemben meg kell jelölni a titkosítás időtartamát, amely azonban legfeljebb 15 év lehet.

Az Országos Tudományos Diákköri Konferencián első, második vagy harmadik helyezést, illetve különdíjat elnyert önálló dolgozatot a témában illetékes tanszék/intézetvezető külön bírálat nélkül jeles minősítéssel elfogadja, amennyiben az megfelel a szakdolgozattal szemben támasztott formai követelményeknek, és ha azt a szerzője kéri.

II. Témaválasztás és témavezető

A szakdolgozati témaválasztás, illetve a konzulens kiválasztása kiemelt jelentőségű, hiszen a hallgató több hónapon keresztül fog dolgozni egy adott témán egy adott témavezetővel. Ha a hallgató egy adott oktatóval szeretne dolgozni, akkor érdemes minél hamarabb megnézni a kar honlapján az oktató által kínált témalehetőségeket, és azok közül választani (<https://geszk.kre.hu/index.php/hallgatoinknak/szakedolgozat-es-zarovizsga.html>). Ha inkább a témából indul ki, akkor egyrészt fontos, hogy olyan oktatót keressen témavezetőnek, aki ért a témához, így érdemi segítséget tud adni, másrészt pedig az is, hogy a téma illeszkedjen a szak speciális jellegéhez, illetve a szak szakmai kompetenciájához. A szak képzési és kimeneti követelményeit, mely tartalmazza a szakok képzési céljait, a megszerzhető kompetenciák körét közzé tettük a KRE GESZK honlapon: <https://geszk.kre.hu/index.php/oktatas/rekreacio-es-életmod-bsc.html>. A kínálati listában nem szereplő téma elfogadásához nem csak a témavezető megtalálása, hanem az intézetvezető jóváhagyása is szükséges. Az oktatók (konzulens tanárok) eldönthetik, hogy vállalják-e a „külön” témát, amivel megkereste őket a hallgató, tehát az Intézet nem köteles bármilyen témához témavezetőt biztosítani. Egy konzulensnél lehetőleg ne haladja meg az 5-6 főt a konzultált hallgatók száma.

A témaválasztáskor a szakdolgozat típusát is át kell gondolni. Rekreáció és életmód BSc szakon (A) módszertani vagy projektjellegű, illetve (B) empirikus dolgozat írására van lehetőség. Az 1. melléklet tartalmazza a típusok leírását és rövid magyarázatot mindegyik típushoz. A szakdolgozat tartalmi követelményeinek megfelelően pusztán deskriptív, leíró jellegű munka – önmagában nem fogadható el. Olyan dolgozat, amely kizárólag egy jelenség, módszer, program vagy sporteszköz egyszerű bemutatására szorítkozik, nem minősül szakdolgozatnak, mert nem tartalmaz tudományos szintézist, önálló elemzést vagy vizsgálati folyamatot.

Más-más készségek szükségesek az egyes típusok megvalósításához, más a szerkezetük. Egyes szakdolgozattípusoknál (B típus legtöbb formájánál) kutatás-és-életmód engedély beszerzése kötelező. A szakdolgozat választott típusát erősen javasolt feltüntetni a dolgozat bevezetésében megszövegezve, és utána az erre a típusra vonatkozó előírások alapján (a vonatkozó fejezetcímekkel) megírni a dolgozatot. Az egyik elégtelenre értékelési kritérium a típusnak nem megfelelő fejezetcímek, szerkezeti felépítés alkalmazása.

A hallgató köteles folyamatosan tartani a kapcsolatot a témavezetővel. A témavezető megkeresése a hallgató felelőssége. A témavezető a konzultációra lehetőséget biztosít, és a megvalósult konzultációkról konzultációs lapot vezet. A konzultáció gyakoriságát és formáját a

témavezető dönti el, igazodva az egyetemi és kari előírásokhoz (TVSZ szerint minimum 5 alkalommal szükséges konzultálni). Ha a hallgató nem jelenik meg konzultációkon, a témavezetőnek joga van a hozzájárulást megtagadni a dolgozat beadásától, tehát nem írja alá a konzultációs lapját, amelyet kötelező belekötni a dolgozatba.

III. A szakdolgozat típusai (A/B és kombinált)

A részletes típusleírást az 1. melléklet tartalmazza. A választott típust kérjük a Bevezetésben feltüntetni, és a fejezetcímeket a típusnak megfelelően alkalmazni.

IV. A szakdolgozat általános tartalmi követelményei

A Rekreáció és életmód BSc szakdolgozata olyan önálló, szakmailag megalapozott elemző munka, amely a tanulmányok során elsajátított elméleti ismereteket és a rekreáció, életmód terület gyakorlatias szemléletét integrálja. A dolgozat célorientált, következetes érvelésre épül: nem puszta leírás, hanem a választott problémakör értelmezett, tudományos forrásokkal alátámasztott feldolgozása.

Minden dolgozat jól körül határolt problémára vagy kérdésfelvetésre épül. Ennek világos megfogalmazása határozza meg a szakirodalmi áttekintés fókuszát, a módszertani választást, a projekt- vagy kutatási eredmények bemutatásának logikáját, valamint az összegző következtetések tartalmát. Problémakör alatt nem témacímet kell érteni, hanem olyan, a rekreáció és életmód területén releváns jelenséget, amely vizsgálható és érdemi válaszokat kíván. Indokolt jelezni a fókusz szakmai jelentőségét és a kitűzött célt.

A szakirodalmi áttekintés feladata a probléma szempontjából releváns elméleti és empirikus források rendszerezett, kritikus bemutatása. A szöveg nem lehet öncélú „tankönyv-fejezet”. A különböző álláspontok ismertetése összefüggéseikben történik, és előkészíti a dolgozat további részeit (projektkoncepció vagy empirikus vizsgálat). A szerzői álláspont minden esetben tudományos forrásokkal támasztandó alá.

Az önállóság az eredeti problémaértelmezésben, a releváns források szintetizáló használatában, a módszertani döntések indoklásában és a következtetésekben jelenik meg. Önálló munkának tekinthető a jól alátámasztott projektkoncepció, egy gondosan megtervezett és korrektül elemzett empirikus vizsgálat, vagy egy problémaorientáltan készülő review is.

Projektjellegű (A típus) dolgozat esetén a központi elem egy megvalósítható, szakmailag indokolt és célnak alárendelt projektkoncepció. A szakirodalom a projekt cél- és

eszközrendszerének megalapozását szolgálja: indokolja a választott beavatkozást, a célcsoportot, a programfelépítést és a módszereket. A minőséget a célhierarchia és az értékelhetőség egyértelműsége, a projekt elemeinek koherenciája, a megvalósíthatóság realitása, a várható hatások szakirodalmi alátámasztása és a problémakörre adott válasz egyértelmű bemutatása jelzi.

Empirikus (B típus) dolgozatnál a kérdésfeltevés(ek)et a szakirodalom indokolja. A módszertannak illeszkednie kell a kérdés természetéhez (kvantitatív, kvalitatív megközelítés vagy review). Kvantitatív munka esetén legalább leíró statisztikák szükségesek, hipotézisvizsgálat csak indokolt esetben elvárt. Kvalitatív kutatásnál a mintavétel indoklása, az adatfelvétel és -elemzés átlátható bemutatása elengedhetetlen. Lehetőség van szakirodalmi review készítésére is, amely ebben az esetben az empirikus típusba sorolható, feltéve hogy módszertanilag megalapozott, strukturált keresési és szelekciós eljárást követ, és a feldolgozás elemző, összehasonlító jellegű. Az eredmények közzlése elemző jellegű: nem merül ki adatsorok felsorolásában, hanem értelmezi azokat a szakirodalmi kerethez viszonyítva, és levonja a következtetéseket.

A szakmai relevancia és gyakorlati kapcsolódás kötelező elem: a dolgozatnak jeleznie kell, miként illeszkedik a rekreációs és életmód terület gyakorlatához, milyen alkalmazási lehetőségeket azonosít, hogyan hasznosíthatók az eredmények, illetve a projekt miként járul hozzá a célcsoport jóllétéhez.

Nyelvi és szerkezeti minőség: a szöveg legyen világos, lényegre törő és nyelvileg igényes. A fejezetek és bekezdések logikus ívet kövessenek, a felesleges kitérők és ismétlések kerülendők. A fogalmak használata legyen következetes, köznyelvi vagy túlzottan informális megfogalmazások helyett szakmai nyelv használata javasolt.

Nem elfogadható tartalmi megoldások: esettanulmány jellegű egyéni kliens- vagy sportolói történet feldolgozása; általános, öncélú ismeretközlés, amely nem kapcsolódik a kijelölt problémakörhöz; projektleírás szakmai indoklás és célnak alárendelt koncepció nélkül; kérdőív vagy interjú összeállítása érdemi elemzés nélkül; az irodalom kompilációja önálló szintézis és álláspont nélkül. E megoldások súlyos tartalmi hiányosságnak minősülnek, és a dolgozat értékelésében jelentős minőségromlást eredményeznek.

V. A szakdolgozat kötelező szerkezeti elemei

A részletes, típusonként eltérő szerkezeti táblázatot a 2. melléklet tartalmazza. A táblázat kék háttérű sorai számítanak bele a terjedelembé.

VI. A szakdolgozat készítésének folyamata és határidők

A következőkben azokat a határidőket látják, amelyeket a szakdolgozat elkészítése során kötelező figyelembe venni.

A szakdolgozati témabejelentés határideje a Neptunban: 6 féléves képzésben a IV. aktív szemeszter szorgalmi időszakának végéig: a júniusi záróvizsgálathoz a gyakorlatban ez májusban történik – a Tanulmányi Osztály aktuális hirdetménye szerint, (januári záróvizsgálathoz decemberben). A Neptunban való bejelentés előtt a hallgatónak egyeztetni kell a választott témavezetővel, aki a befogadó nyilatkozat aláírásával hitelesíti a konzulensi feladat elvállalását (3. melléklet). Az aláírt befogadó nyilatkozatot le kell adni az Intézeti titkárságon.

A szakdolgozat Neptun Tanulmányi Rendszerben történő feltöltésének, leadásának határideje: júniusi záróvizsgálathoz április 15. – a Tanulmányi Osztály aktuális hirdetménye szerint (januári záróvizsgálathoz október 30.).

A témabejelentés és a szakdolgozat benyújtás határidejét az egyetemi követelményrendszer rögzíti.

Az ÉTI-hez benyújtott szakdolgozatokra érvényes még egy határidő: a hallgatók a szakdolgozat végleges változatát március 31-ig (október 15-ig) küldjék el témavezetőiknek. Ennek a határidőnek a célja a szakdolgozatok színvonalának emelése azáltal, hogy időt biztosít a konzulens és a hallgató számára is az elégtelen értékeléshez kapcsolódó kritériumok ellenőrzésére, a plágiumkereső szoftverben történő ellenőrzésre és a feltétlenül szükséges javítások elvégzésére.

A téma- illetve témavezető változtatáshoz, illetve új téma bejelentéséhez intézetvezetői engedély szükséges és díjköteles. A változtatás bejelentésének utolsó határideje 6 féléves képzésben az V. szemeszterben a félévi vizsgaidőszak utolsó napja.

Határidők BSc-szakokon*	Tavaszi záróvizsga	Téli záróvizsga
Befogadó nyilatkozat leadása	május közepe előtt	december közepe előtt
Szakdolgozati témabejelentés	május közepe	december közepe
Témaváltoztatás bejelentése**	január vége	június vége
A szakdolgozat témavezetőnek való elküldésének a határideje	március 31.	október 15.

A szakdolgozat Neptunban történő feltöltése	április 15.	október 30.
--	-------------	-------------

*Pontosított határidők a kar Tanulmányi Osztályának honlapján kerülnek kihirdetésre.

**Későbbi bejelentés esetében a szakdolgozat leadása és védeése egy félévvel később lehetséges.

VII. A szakdolgozat formai követelményei

A szakdolgozat formai követelményeit az egyetemi követelmények között olvashatják (TVSZ. 77. § (11)), ezeket foglaljuk itt össze. A formai követelményeket – ahogy a nevük is mutatja – követni kell, e követelmények mellett a következőkben javaslatokat is olvashatnak.

A szakdolgozatot Times New Roman 12-es betűtípussal, másfeles sorközzel írjuk. Az igazítás sorkizárt legyen. A margó bal oldalon 3 cm, többi oldalon 2 cm. Az oldalszámozásnak a jobb alsó sarokba kell kerülnie. Szövegszerkesztéssel kell elkészíteni, tartalomjegyzékkel, irodalomjegyzékkel és jegyzetapparátussal kell ellátni. A szakdolgozatot magyar nyelven kell megírni. Szó szerinti, valamint a tartalmi hivatkozások pontos feltüntetésénél az APA7 hivatkozási mintái alapján kell eljárni.

A bekötött szakdolgozat külső borítójára felírandó a szakdolgozat szó, a dolgozat címe, a dolgozat írójának neve, a benyújtás évszáma. A szakdolgozat első lapján szerepeltetni kell a kar teljes nevét, a szakdolgozat szót, a dolgozat címét, készítőjének nevét, (évfolyam, csoport megjelöléssel), valamint fel kell tüntetni azt, hogy ki volt a konzulens és mely oktatási szervezeti egység (intézet) keretén belül készült.

A szakdolgozatot a folyó szöveg végén – az összegzést követően, de a mellékletek, bibliográfia előtt a végén alá kell írni. A szakdolgozatba be kell kötni a konzultáción való részvételt igazoló lapot, valamint az eredetiség- és MI nyilatkozatot.

A szakdolgozatot elektronikus úton a NEPTUN-ban kell benyújtani. Az elektronikus fájlnev tartalmazza a szakdolgozat készítőjének nevét, a szakdolgozat címét és a benyújtás évét. Az elektronikusan benyújtott szakdolgozatnak tartalmaznia kell a nyomtatott formához csatolt összes mellékletet. A file-t „docx” és „pdf” formátumban is fel kell tölteni.

A szakdolgozat egy papíralapú, kötött példányát a Tanulmányi Osztályon kell leadni az adott féléves tájékoztatóban megjelölt határidőig. A papíralapú példány kizárólag a záróvizsga bizottság előtti szakdolgozatvédezéshez szükséges, amelyet a hallgató a záróvizsga után visszakap.

A formai követelményeknek nem megfelelően leadott szakdolgozatról a Tanulmányi Osztály értesíti az illetékes oktatási szervezeti egységet. Amennyiben a szakdolgozat a formai

követelményeknek nem felel meg, úgy a szakdolgozat bírálója a szakdolgozatot elégtelenre értékelheti. A bíráló elégtelen értékelése még nem akadályozza a hallgató záróvizsgára bocsátását. A záróvizsgán a hallgató számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a védés alkalmával reagáljon a bírálatban leírt formai hiányosságokra. Amennyiben a záróvizsga-bizottság megállapítja a szakdolgozat formai hiányosságát, úgy a szakdolgozatot elégtelenre értékelheti.

A fejezetcímeket címsorokkal készítsék el, mert csak akkor lehet automatikus tartalomjegyzéket készíteni. A végleges leadás és nyomtatás előtt ne felejtsek el frissíteni az automatikus tartalomjegyzéket! Nyomtatás előtt figyelni kell arra, hogy a fő fejezetcímek mindig új oldalra kerüljenek. A címsorok formázását eldönthetik. Érdemes arra törekedni, hogy a címsorok kiemelkedjenek, de esztétikus legyen a megjelenésük. Az viszont fontos, hogy az azonos szintű címsorok (címsor 1, címsor 2 stb.) mindenhol ugyanolyan formázást kapjanak.

A fejezetek, alfejezetek címében alkalmazzanak számozást (első szintű: 1., másodsztű: 1.1., harmadsztű: 1.1.1.). A főfejezet számozás formáját (római vagy arab szám) eldönthetik, de legyen egységes. Az alfejezetszámokat kizárólag arab számmal írják ki. Általában a szakdolgozatoknál harmadsztű címsornál nincs többre szükség.

Az oldalszámozás a tartalomjegyzék oldalán kezdődik (1-es számmal), az oldalszám a lábjegyzetben van, jobb oldalra igazítva.

A szakdolgozat megfelelő tagolása nagyon fontos ahhoz, hogy jól követhető legyen a dolgozat. A szakdolgozat fejezetekből áll, a fejezet alfejezetekből, az alfejezet pedig bekezdésekből áll. Tehát általában egy fejezet több alfejezetből áll, egy alfejezet pedig több bekezdésből. Kerüljék el a hosszú bekezdéseket. Egy-egy információegységet egy bekezdés tartalmazzon.

Illusztrációk: Táblázatokat, ábrákat/képeket, diagramokat, grafikonokat csak sorszámmal és címmel ellátva, megformázva, illetve forrásfeltüntetéssel tegyenek be a dolgozatba! A dolgozat során egységes stílusban formázza meg az illusztrációkat! A képekre és a táblázatokra mindig az előttük vagy mellettük álló szövegtestben kell hivatkozni vagy utalást tenni.

A forrást – szövegközi hivatkozás formátumban – az illusztráció alatt tüntetjük fel, mind az ábra, mind pedig a táblázat típusú illusztráció esetén. Ha egy forrásból változtatás nélkül vesznek át egy ábrát vagy táblázatot vagy más illusztrációt, ahol fel van tüntetve oldalszám, akkor a forrás oldalszámát is közöljük (mivel ez egy szó szerinti idézet jellegű átvételt jelent abból a forrásból, még akkor is, ha egyénileg megszerkesztette a hallgató).

Lábjegyzeteket csak akkor használunk, ha olyan információt akarunk közölni, amit a főszövegbe nem akartunk beletenni, mégis fontosnak találjuk, hogy a szakdolgozatban szerepeljen.

A szövegek közötti hivatkozásokat nem lábjegyzetekben közöljük az ÉTI-hez benyújtásra kerülő dolgozatokban (létezik olyan hivatkozási mód is, de itt nem elfogadott).

Listákat csak nagyon indokolt esetben használjanak a szakdolgozatban, hiszen az általában egy felsorolás, és kevésbé van arra mód, hogy kifejtsék a felsorolás elemeit a dolgozatukban. Az irodalomjegyzék elkészítésekor egyáltalán ne alkalmazzanak listát, felsorolást!

VIII. Hivatkozások és irodalomjegyzék

Az ÉTI szakdolgozati követelményrendszere szerint minden olyan állításnál, adatnál, gondolatnál és minden külső forrásból származó vizuális elemnél (ábra, táblázat, fénykép, diagram stb.), amely nem a szerző sajátja, kötelező a pontos forrásmegjelölés a főszövegben (szövegek közötti hivatkozás formájában). Ennek hiánya – ideértve a hivatkozás nélküli tartalmi átvételt és az idézőjel nélküli szó szerinti idézetet – plágium, amely a szakdolgozat azonnali, tartalmi vizsgálat nélküli elégtelen minősítését vonja maga után.

A szövegben szereplő minden hivatkozott műnek meg kell jelennie az irodalomjegyzékben, és fordítva: az irodalomjegyzékben csak olyan mű szerepelhet, amelyre a szövegben hivatkozás van (1:1 megfeleltetés). Ugyanazt a forrást a szövegben többször is hivatkozni lehet, de az irodalomjegyzékben csak egyszer szerepel.

A szakirodalmi áttekintésben az átfogalmazott (parafrázis) hivatkozás az alapértelmezett. A szó szerinti idézet csak ritkán, röviden, indokolt esetben alkalmazható, és oldal(ak) megjelölésével látandó el. Jogszabályok teljes szövegének beemelése nem fogadható el, a törzsszövegben összegző, szintetizáló bemutatás szükséges, a teljes szöveg legfeljebb mellékletben helyezhető el.

A források minősége meghatározza a dolgozat minőségét. Elsődlegesen tudományos folyóiratok és szakkönyvek használata elvárt. Edzői honlapok, híroldalak, blogok, podcastek tudományos bizonyító erővel nem bírnak. Ilyen tartalmak legfeljebb elsődleges forrásként (pl. jelenség illusztrációja) használhatók, másodlagos tudományos támaszként nem.

A hivatkozásokat nem lábjegyzetben, hanem mindig a főszövegben kell elhelyezni. Célszerű a forrásokat már írás közben bevinni és az irodalomjegyzéket folyamatosan építeni, a leadás előtt ellenőrizni kell az összes szövegek közötti hivatkozás és az irodalomjegyzék egyezését. Külső forrásból változtatás nélkül átvett ábra vagy táblázat esetén a forrás és – ha van – oldalszám is szükséges; saját szerkesztés esetén jelölendő: „saját szerkesztés, XY (év) alapján”.

Az ÉTI az aktuális APA formátumú hivatkozási rend egyszerűsített változatát alkalmazza (szerző vezetékneve + év; egynél több szerző és szervezet szerzőség kezelése, egységes betűjeles megkülönböztetés azonos évben megjelent műveknél stb.). A részletes formátumok, példák és speciális esetek (pl. közvetett hivatkozás, internetes források, könyvet, tudományos cikkek, filmek, műsorok, interjúk) az American Psychological Association oldalán található (<https://apastyle.apa.org/>), amely az intézeti tantárgyi beadandókra is irányadó.

IX. A mesterséges intelligencia használata

A Károli Gáspár Református Egyetem mesterséges intelligencia használatára vonatkozó szabályzata és útmutatója alapján az MI-alapú rendszerek alkalmazása az oktatásban megengedett, azonban kizárólag etikus, átlátható és felelősségteljes módon történhet.

A hallgató köteles biztosítani, hogy a szakdolgozat önálló szellemi munkán alapuljon. A mesterséges intelligencia nem használható a dolgozat érdemi tartalmának létrehozására oly módon, hogy az a hallgató saját teljesítményeként kerüljön benyújtásra.

Az MI-eszközök használata – amennyiben arra sor kerül – kizárólag támogató jelleggel történhet (pl. ötletgenerálás, nyelvi ellenőrzés, strukturálás), és minden esetben biztosítani kell:

- az alkalmazás **átláthatóságát**,
- a felhasználás **dokumentálását**,
- valamint azt, hogy a létrejött tartalomért a hallgató teljes körű felelősséget vállal.

Az MI használatát a hallgatónak a szakdolgozatban nyilatkozat formájában fel kell tüntetnie, megjelölve az alkalmazott eszközöket és azok felhasználásának módját, melyhez az egyetem által központilag meghatározott mellékletet kell használnia.

Az MI-eszközök nem megfelelő használata – különösen, ha a generált tartalom saját szellemi terméként kerül benyújtásra – a plágiumra vonatkozó szabályok szerint minősül.

Az Egyetem mesterséges intelligencia használatára vonatkozó részletes szabályozása és aktuális irányelvei az egyetem hivatalos honlapján érhetők el, amelyek betartása minden hallgató számára kötelező.

X. A szakdolgozatok elégtelenre értékelésének kritériumai

A szakdolgozatírás során végig legyen figyelemmel a következőkre. A konzulensnek való elküldés és a végső feltöltés, illetve köttetés előtt győződjön meg arról, hogy a szakdolgozata elkerüli a következő „problémás” helyzeteket. Ezen esetekben kerül a szakdolgozat minősítése elégtelenre.

1. A szakdolgozat témája eltér a témabejelentéskor megadott témától.
2. A terjedelem nem éri el a kari követelményrendszerben megadott minimum terjedelmet.
3. Plágium esetében.
4. A felépítés nem követi a követelményrendszerében meghatározott tartalmi egységeket.
5. A szövegek közötti hivatkozások és az irodalomjegyzék nincs összhangban.
6. A szakdolgozat elkészítéséhez a hallgató a vonatkozó követelményrendszerben leírtnál kevesebb forrást használt fel.
7. Kutatásetikai engedély hiánya, ahol szükséges lenne.

A témavezetőnek nem feladata a formai követelmények, különösen a hivatkozások helyességének a tételes ellenőrzése.

A fenti kritériumok közül a témavezető a kutatásetikai engedély kitöltéséért és beszerzéséért (7. pont) felelős. Kutatásetikai engedélyt kizárólag minősített oktató (például PhD-fokozattal rendelkező) konzulens, vagy a fokozattal nem rendelkező konzulens által megkért fokozattal rendelkező oktató nyújthat be a Kutatásetikai Bizottsághoz. A többi esetben a hallgató felelőssége az útmutató előírásainak követése.

Az elégtelenre értékelés fő eseteinek részletes magyarázata az alábbiakban olvasható.

1. A szakdolgozat témája eltér a témabejelentéskor megadott témától

A szakdolgozati témabejelentő űrlapon (a Neptunban) meg kell adni a szakdolgozat témáját (munkacímét). Itt célszerű a szakdolgozat tág témáját megadni, így a téma pontosítása, szűkítése – ami egyébként a munkafolyamat természetes velejárója – nem számít a téma megváltoztatásának. A szakdolgozat végleges címét a záróvizsgára jelentkezési űrlapon szükséges megadni.

Ha a hallgató úgy dönt, hogy egészen más témából szeretne szakdolgozatot készíteni, mint amit leadott az eredeti témabejelentő lapon, változtatásra van lehetősége, azonban a TVSZ szerint

a téma megváltoztatását a Tanulmányi Osztályon be kell jelenteni a jelen útmutató VI. pontja szerint.

Amennyiben erre a bejelentésre nem kerül sor, és a hallgató mégis az eredetileg megadott témától eltérő témában írja és tölti fel a Neptunba a szakdolgozatát, a szakdolgozat elégtelenre értékelendő.

2. A szakdolgozat terjedelme nem éri el az KRE követelményrendszerben megadott minimum terjedelmet

A szakdolgozat minimális terjedelme Rekreáció és életmód alapszakon 52.000 karakter szóközzel. A terjedelemben csak a szakdolgozat főszövege számít bele, de nem számít bele a címlap, a tartalomjegyzék, az eredetiség- és MI nyilatkozat, a konzultációs igazolás, az irodalomjegyzék, az idézetek, továbbá a mellékletek.

A szakdolgozat terjedelmébe beleszámító részeket kék alapon láthatják a szakdolgozatok kötelező szerkezeti elemeit tartalmazó táblázatban (ld. 2. melléklet).

3. Plágium esetében

TVSZ 2. § plágium: plágium a tanulmányok során elkészített bármely dolgozatban és szakdolgozatban mind a szó szerinti, mind a tartalmi idézés jelölésének elmulasztása. Plágiumnak számít bárminemű szövegrész (minimum 2500 karakter egybefüggően vagy a dolgozat különböző részein széttagoltan) bemásolása – akár változtatásokkal is – a szerzők említése nélkül.

Tehát ha a dolgozatban hivatkozás megjelölése nélküli tartalmi átvétel vagy hivatkozás és idézőjel nélküli szó szerinti idézet található, vagy a szakdolgozat szerzője más publikált gondolatait sajátjaként tünteti fel, akkor plágiumot követ el. A plágium további eseteit a 4. mellékletben részletesen mutatjuk be.

Két részből áll a plágium megelőzése és vizsgálata:

- 1) A plágium megelőzése érdekében a dolgozat megírása során e dokumentum V. fejezetét fontos figyelembe venni. Fontos, hogy a forráskezelés, a hivatkozások és az irodalomjegyzék elkészítése korrekten, az ebben az útmutatóban leírt módon történjen. (Javasoljuk a Word Hivatkozások menüjében az APA-stílusú források felvételét és irodalomjegyzék készítését. A Zotero program is segíthet az aktuális APA-stílusú források feltüntetésében.)
- 2) A március 31-ig (október 15-ig) kb. 90%-osan elkészült szakdolgozatokat a témavezető a leadást megelőzően feltölti az egyetem által preferált/kijelölt plágiumkeresőbe. A plágiumkeresés eredményét a témavezető elküldi az Intézetnek és a hallgatónak is. Ha a plágiumkereső szoftver egyezést mutatott ki, akkor a témavezető az egyezések vizsgálatával eldönti, hogy valóban

plágiumról van-e szó. Amennyiben a plágium bebizonyosodik (pl. hiányzó hivatkozás), a témavezető felszólítja a hallgatót a javításra, pótlásra. Ha ez nem történik meg, a témavezető megtagadja a szakdolgozat benyújtását.

A plágiumkeresési eredményfájlban a szoftver adatbázisában és a weben megtalálható egyéb dokumentumokkal talált egyezőségek százalékos aránya látható. Ez a szám nem jelenti azt, hogy a dolgozat ennyi százaléka plágium, csak a felderített szövegegyezésekre utal, amelyek lehet, hogy teljesen korrekten vannak hivatkozva a dolgozatban. Ám a túl magas szám esetleg arra utalhat – még teljesen korrekt hivatkozások esetén is –, hogy túl sok a máshonnan változtatás nélkül átvett információ, idézet a dolgozatban, ami a szerzői eredetiség, önálló alkotómunka alacsony voltára utal. Ez a téma sajátosságaitól is függhet. Az eredményeket a témavezető megvitatja a hallgatójával, de a konkrét %-os arányra nincs hivatalos elvárás.

FONTOS! Plágiumkereső szoftverekbe hallgató ne töltsse fel a dolgozatot, mert ez is egy bizonyos %-os egyezőséget fog mutatni, amikor a témavezető lefuttatja a plágiumellenőrzést!

Amennyiben a bírálat alapján, plágium bizonyítása, formai vagy más okból a szakdolgozat javasolt érdemjegye elégtelen, úgy a hallgató záróvizsgára bocsátható. A záróvizsga alakalmával a hallgató lehetőséget kap a szakdolgozata megvédésére. A szakdolgozat érdemjegyét a záróvizsgabizottság állapítja meg a TVSZ 82. §-ban foglaltak szerint.

4. A szakdolgozat felépítése nem követi az ÉTI követelményrendszerében meghatározott tartalmi egységeket

A szakos követelményrendszer részletesen leírja a szakdolgozat kötelező szerkezeti szövegegységeit, a különböző szakdolgozati típusoknál elvárt szerkezeti felépítést. A kötelező szerkezeti elemeket ezen útmutató 2. melléklete tartalmazza. Fontos, hogy a fejezetek címe pontosan egyezzen meg a kötelező szerkezeti egységek címével. Ha a szakdolgozat nem követi a típusának megfelelő szerkezeti felépítést, és emiatt kimaradnak lényeges elemek, akkor az a dolgozat jelentős értékcsökkenését, akár elégtelen értékelést is eredményezhet.

Ha a szakdolgozat a TVSZ-ben rögzített terjedelmi és formai követelményeknek nem felel meg, és erről a záróvizsga-bizottság meggyőződött, úgy a szakdolgozatot további mérlegelés nélkül elégtelenre kell értékelni.

5. A szövegek közötti hivatkozások és az irodalomjegyzék nincs összhangban

A szövegek közötti hivatkozások és az irodalomjegyzék teljes átfedésben kell, hogy legyen, azaz minden, a szövegben hivatkozott mű szerepeljen az irodalomjegyzékben, illetve az irodalomjegyzékben csak olyan mű szerepeljen, amire a szakdolgozat szövegében hivatkozott a

hallgató. Ha az irodalomjegyzékben szereplő tételekből minimálisan 3 db, illetve a felhasznált művek 10%-a vagy annál több szövegekőzi hivatkozás nincs az irodalomjegyzékben, akkor a szakdolgozat elégtelen értékelésre kerül. (Tehát ha pl. az adott dolgozatban a felhasznált források száma 20, akkor három hiányzó szövegekőzi hivatkozás a szakdolgozat elégtelen értékelésével jár; ha a felhasznált források száma 50, akkor öt vagy annál több hiányzó hivatkozás jár elégtelen értékeléssel.)

Szintén elégtelenre értékeljük azt a szakdolgozatot, ahol az irodalomjegyzékben szerepel minimum 3 vagy a felhasznált művek 10%-a vagy annál több mű, amelyekre nincsen szövegekőzi hivatkozás. A két fenti szabály hibaszáma összevontan értelmezendő.

Ám ha a szerző nevének vagy a forrás évszámának elgépelése a nem egyezés oka, akkor az nem számít a fenti számba, de az értékelésnél hibaként értékeli a bíráló, s csökkenti a szakdolgozat értékét. (Például a szövegekőzi hivatkozás (Menaker, 2016), ám az irodalomjegyzékben Menaker, B. (2013) szerepel.)

6. A hallgató a minimumnál kevesebb forrást használt fel

A szakdolgozatok elkészítéséhez a témában megjelent, a tudományosság kritériumainak megfelelő források ismerete elengedhetetlen. A hivatkozások lehetőleg min. 30%-a az utóbbi 20 évből származó teljes könyv, könyvfejezet és/vagy folyóiratcikk legyen, részben angol nyelven is. A minimálisan felhasználandó források száma 25, review alapú dolgozatnál 40.

Ha a megjelölt minimális forrásszámot nem, de annak 80%-át eléri az irodalomjegyzékben közölt művek száma, akkor tartalmi bírálatra sor kerülhet, ám a dolgozat végső érdemjegyéből 1 jegyet levon a bíráló, tehát ha 25 a minimálisan előírt forrásszám, akkor 20-24 felhasznált forrás esetén jár 1 jegy levonás. Ennél kevesebb forrás feldolgozására épülő szakdolgozat elégtelen értékelésre kerül.

A hallgatók munkájának segítése érdekében a témavezető a hallgatónak minimum 10 forrást ajánl, a többi a hallgatónak kell megkeresnie.

7. Kutatásetikai engedély hiánya

A rektori utasítás értelmében az egyetemen minden olyan kutatómunka, amely emberből vagy embertől származó adatok gyűjtését vagy elemzését foglalja magában, csak előzetesen jóváhagyott kutatásetikai engedély birtokában végezhető. Ez azt jelenti, hogy minden olyan empirikus vizsgálat (pl. pszichológiai, terhelésélettani, antropometriai, dietetikai), amely során a szakdolgozó saját maga gyűjt humán adatokat, vagy amelyben kutatócsoport tagjaként ilyen adatgyűjtésben vesz részt, etikai engedélyköteles.

Nem tartozik etikai engedélykötelezettség alá az a szakdolgozat, amely kizárólag szakirodalom feldolgozására, rendszerezésére vagy elemző jellegű review készítésére épül, mert ezek nem járnak új humán adatok gyűjtésével.

Akkor is kötelező az etikai engedély beszerzése, ha az adatgyűjtés névtelenül vagy az interneten keresztül történik, vagy csoportosan, például sportcsapatok megfigyelésével zajlik. A kutatásetikai engedély beszerzése a témavezető feladata. A kutatásetikai engedély beszerzésére kizárólag a tervezett kutatás megkezdését megelőzően van mód. Kutatásetikai engedélyt kizárólag PhD-fokozattal rendelkező konzulens, vagy a fokozattal nem rendelkező konzulens által megkért fokozatos oktató nyújthat be a Kutatásetikai Bizottsághoz.

Amennyiben a szakdolgozat kutatásetikai engedély nélkül végzett adatgyűjtést és adatelemzést tartalmaz, a szakdolgozat elégtelenre értékelendő és etikai aljársást von maga után.

A kutatásetikai engedély számát a Módszer részben közölni kell. Magát a kutatásetikai engedélyt a szakdolgozat mellékletében lehet, de nem kötelező közölni.

Amennyiben csak a létező kutatásetikai engedély száma hiányzik a szakdolgozathoz, az a szakdolgozat értékének csökkenését eredményezi, nem automatikus elégtelenre értékelést kap a dolgozat.

XI. Mi történik a szakdolgozat leadása után?

A szakdolgozat benyújtása után a dolgozat több, egymást követő formai és tartalmi ellenőrzési, értékelési és vizsgafolyamaton megy át. A hallgató a dolgozat leadásával egyidejűleg hozzájárul ahhoz, hogy a dolgozatot az Egyetem oktatási célra, a szerző megnevezésével felhasználja, a dolgozatot a bírálati folyamatban részt vevő személyek megismerjék.

1. Formai ellenőrzés (Tanulmányi Osztály)

A benyújtott szakdolgozatot a Tanulmányi Osztály először formai szempontból ellenőrzi (karakterszám, címlap, nyilatkozatok, margók, file-formátum stb.). Ha a dolgozat nem felel meg a formai követelményeknek, erről az illetékes intézet értesítést kap, és a bíráló a szakdolgozatot elégtelenre értékelheti.

A formai elégtelen nem akadály a záróvizsgára bocsátásnak, de a hallgatónak a védés során számot kell adnia arról, hogy tisztában van a hiányosságokkal. Amennyiben a záróvizsga-bizottság is megállapítja a súlyos formai hibát, a szakdolgozatot elégtelenre kell értékelni.

2. A szakdolgozat elbírálása

A szakdolgozatot két személy értékeli:

- a konzulens, és
- egy az intézetvezető által felkért bíráló.

A bíráló köteles a szakdolgozat bírálatát legkésőbb a védés előtt 2 héttel elkészíteni. A bírálat tartalmazza a dolgozat értékelését; a javasolt érdemjegyet; valamint a védésen felteendő kérdéseket. A bírálatot a vizsgabizottság ismerteti a védésen.

3. Elégtelen bírálat és annak következménye

Ha a bíráló a dolgozatot plágium, forma-i vagy tartalmi hiányosság miatt elégtelenre javasolja, a hallgató még részt vehet a záróvizsgán. A védés során lehetőséget kap arra, hogy reagáljon a bírálat megállapításaira.

A szakdolgozat végső jegyét nem a bíráló, hanem a záróvizsga-bizottság állapítja meg. Ha azonban a záróvizsga-bizottság állapítja meg, hogy a dolgozat nem felel meg a TVSZ-ben meghatározott formai vagy terjedelmi követelményeknek, a szakdolgozatot minden további mérlegelés nélkül elégtelenre kell értékelni.

Elégtelen minősítés esetén a hallgató legkorábban a következő záróvizsga-időszakban vizsgázhat újra. Új szakdolgozat csak egy alkalommal nyújtható be.

4. A záróvizsgára bocsátás feltétele

A hallgató akkor bocsátható záróvizsgára, ha megszerezte az abszolutóriumot (végbizonyítványt); a szakdolgozatot benyújtotta; a szakdolgozat védésére kijelölték.

Az abszolutórium igazolja, hogy a hallgató a tantervi követelményeket – a szakdolgozat kivételével – teljesítette.

5. A szakdolgozat védése

A védés nyilvános, kivéve, ha az egyetem a nyilvánosságot indokolt esetben korlátozza.

A védés menete:

1. A vizsgabizottság ismerteti a bírálatot.
2. A hallgató röviden bemutatja dolgozatát.
3. A bizottság és a bíráló kérdéseket tesz fel.
4. A hallgató válaszol a kérdésekre és reflektál a bírálat megállapításaira.
5. A bizottság dönt a szakdolgozat jegyéről.

A védés célja annak megállapítása, hogy a hallgató a dolgozatot valóban önállóan készítette, érti-e a saját témáját, jártasságot mutat-e a vonatkozó szakirodalomban.

A szakdolgozat megvédése feltétele annak, hogy a hallgató a záróvizsga további részeit megkezdhesse.

6. A szakdolgozat archiválása

A szakdolgozat záróvizsga utáni elektronikus változatát a Kar könyvtára nyilvántartásba veszi és megőrzi.

XII. Mellékletek

1. melléklet: A szakdolgozat típusai (A/B és kombinált)
2. melléklet: A szakdolgozatok kötelező szerkezeti elemei
3. melléklet: A témavezető befogadó nyilatkozata
4. melléklet: A plágium típusai